

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Iparfejlesztés.

Hogy milyen arányokban kellene fejleszteni a magyar ipar versenyképességét, arról ékes bizonyítást tesz az az emlékirat, a melyet nem régen tett közzé a kereskedelmi miniszter az iparfejlesztésről. Ez emlékirat szerint ahhoz, hogy a hazai szükségletet a hazai ipar fedezze, nem kevesebb, mint 438 gyár volna szükséges, a melyeknek 720.92 millió korona tőke kellene; foglalkoztatnának 144000 munkást (körülbelül 100 millió korona évi munkabérral) és évi termelésük összértéke 419515 millió koronára rugna. Az állami segély 10 évre összesen 121 millió korona lenne.

Ezek a számok csak az első pillantra tűnnek föl viszonyainkhoz képest — nagyoknak. Ami különösen az állami segélynek szükséges összegét illeti, ez csak úgy, mint az állami tisztviselőknek juttatott magasabb illetmények is. Mert az összes állami kedvezmények és segélyek, eltekintve attól, hogy a legkülönbözőbb alakban oszlanak meg az ország lakossága közt, emelve ennek gazdasági forgalmát, legfőképpen fogyasztási adók alakjában jórészt ismét visszakerülnek az

állampénztárba. megteszik sokféle jótékony hatásukat, a nélkül, hogy az államkincstárnak valóságban nagy áldozatába kerülnének. Közlebről bírálva pedig a magánvállalkozás kérdését, úgy találjuk, hogy erős akarattal nem lehetetlen ezt az álmodat tiz éven belül megvalósítani, főltve persze, hogy hazánk nagybirtokosai elég érzékkel fognak birni az iparpártolásnak gazdasági és hazafias jelentősége iránt; mert ha Ausztriában és a Német birodalomban össze tudták kötni az uradalmak birtokosai ezt a két szempontot, miért ne tehetnék ezt nálunk is, különösen a mikor köztudomásu, hogy az iparvállalatok évről-évre nagyobb jövedelmet biztosítanak főképen azoknak, akiknek módjukban van nyersterményeiket a helyszínén feldolgoztatni, a helyett, hogy ezeket külföldre eladva, a belőlük készült és behozott iparcikkéért drága árat fizessenek.

Hangsúlyozzuk, hogy ezeket az iparvállalatokat lehetőleg magyar pénzen kellene megvalósítani, nemcsak azért, hogy hasznok az országban maradjon és bennünket gazdagítson, hanem azért is, mert már is tulsokkal tartozunk a külföldnek, és féltő, hogy egy-egy újabb pénzváltás,

vagy a legújabb porosz és német államcímletek mintájára való külföldi kibocsátás, kapcsolatban ellenfeleink agitációjával, papírjaink tömeges visszaözlése utján elviselhetetlen bajokat okozna egész gazdasági életünkben.

A nagyobb szabásu iparfejlesztés előfeltételei közül a biztos és aránylag olcsó alapítási tőkén felül a forgó tőkének könnyebb megszerzhetését sem szabad kifelejtenuk számos gyár alakult volna már, még több virágoznék, ha törekvő és megbízható tulajdonosaik (hiszen csak ilyenekről lehet szó) pénzintézeteinknél hitel dolgában olyan támogatást kaptak volna, mint a milyenben például a kereskedelem és áruhitelre nézve részesül. Egyike ez azoknak a problémáknak, a melyeknek megoldása elől pénzintézeteink nem fognak kitérhetni és amelyek megoldása nélkül alig számíthatunk nagy ipari fejlődésre.

Az ipari hitelnek az a módja, a melyet pénzintézeteink legnagyobb részt az u. n. financirozás utján nyujtanak, nem kielégítő, minthogy nem is bir a hitelnyújtás kizárólagos céljával. Bár tagadhatatlan, hogy számos új iparvállalat létesül ennek segítségével, valamint az is,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Modernség problémája a keresztény művészetben.

Az Aquinói Szent Tamás Társaság 1908. nov. 11-iki gyűlésén felolvasta: Némethy Gyula dr.

Szent Máté evangéliumának 25. részében találjuk a tiz szűzről szóló gyönyörű példabeszédet. »Akkor hasonló lesznek mennyeknek országá a tiz szűzhez, kik vévén lámpáikat, eléje mentének a vőlegénynek és menyasszonynak. Őt pedig azok közül eszelen vala és öt eszes. De az öt eszelenek vévén lámpáikat nem vivének olajt magukkal. Az eszesek pedig vittek olajt edényeikben a lámpákkal. Késvén pedig a vőlegény, szunnyadozának mindnyájan és aluvának. Éjjélkor pedig kiáltás lön: Ime a vőlegény jő, menjetek eléje. Akkor mind fölkelének ama szűzek és fölkesíték lámpáikat. Az eszelenek pedig mondák az eszeseknek: Adjatok nekünk olajtokból; mert a mi lámpáink elalszanak. Felelék pedig az eszesek, mondván: Netalán ne legyen elég nekünk és nektek, menjetek inkább az árusokhoz és vegyetek magatoknak. Midőn pedig venni mertek, eljőve a vőlegény és akik készen voltak, bemenének vele a menyegzőre és az ajtó bezáraték. Végtere pedig eljővén a

többi szűzek is, mondván: Uram, uram, nyisd meg nekünk. Ő pedig felelvén mondá: Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket. Vigyázzatok tehát, mert nem tudjátok a napot, sem az órát.

Ha vallásról és művészetéről beszélve nem is megyünk el addig, mint a nagy romantikus, Schlegel, hogy tudniillik a vallás művészet és a művészet vallás: annyit mindenesetre el kell ismernünk, az egész művészettörténet lévén tanuja, hogy e kettő között a kapocs oly váhatalan, mint akár az ideg és izom között a szervezetben. Legyen szabad tehát nekem az idézett példabeszédet a vallás és a művészet közötti viszonyra alkalmazva, azt mondom, hogy az egyház minden művészetet meghí a megtestesülés és megváltás, tehát az istenemberi nász ünneplésére, de bebocsátást csak az a művészet talál, melynek lámpájából az isteni ihletet tápláló olaj ki nem fogy, vagy amelynek lángját alant járó érzések, indulatok szele ki nem oltja. »Nem arról van szó« mondja a rajnai tartomány műemlékeinek konzervátora a lambergi gyűlésen, »nem arról van szó, hogy modern művészetet akarunk a műemlékekben, hanem az forog kérdésben, hogy egyáltalán művészetet akarunk látni a műemlékekben és műemlékeken. Ebben az értelemben nincs se régi, se új művészet, hanem csak igaz vagy álmű-

vészet. Nem modern művészetet kell a templomokba vinni, hanem igaz művészetet, mindenféle igaz művészetet, akkor látjuk meg melyik a legéletrevalóbb és melyiknek leghosszabb a lélekzete* . . .

Az egyház a maga fenséges egyetemes-ségében egyetlen egy művészeti irányt vagy stílust sem zárt ki az Isten szolgálatából. Ha átvehetett szertartásába egyes elemeket kereszténység előtti vallásokból természetesen új szellemmel töltve meg azokat, ha átalakíttathatót pogány templomokat, sokszor bűnök tanúját keresztény istentisztelet székhelyévé: mennyivel inkább fogadhatta be a régi művészeti irányokat, amint hogy a klasszikus építészetet befogadta s megújult formájában a renaissance ban fentartotta mind e napig. Valamint a latin nyelv ma is hivatalos nyelve, a latin művészetet akkor sem zárta ki az istentisztelet köréből, midőn megtért népek kebelébe, szintiszta keresztény eszmék sugallatából egymás után keletkeztek a byzanci, a román, a csucsives stílusok. A magunk részéről különösen a csucsives stílust a keresztény építészettől elválasztva csudavirágának tartjuk,

* Beissel: Moderne Kunst in katholischen Kirchen. Stinner aus Maria Laach, Jänner 1908. 21. l.

Sirolin

Emeli az ételt és a testület, megszűnteti a köhögést, a vádaskot, a fejli izmokat.

Tüdőbetegségek, harudok, számar-köhöges, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánva.

Mint hogy értéktelen utárvatokat is kínálunk, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerertárbán. — Ára övegenként 6.— korona.

hogy sok gyenge szervezeti vállalkozás ily úton erősödik meg, mégis távolról sem elégíti ki ez az alakzat a hazai iparnak sokoldalú hiteligenyeit. Az intézeti finanszírozás főszempontja végeredményben mégis csak mentül nagyobb bankárnyereség elérése, ami a zsenge és kezdetleges iparvállalkozás ritkán elviselhető megterhelésével jár. Nem is szólva a rendszerint kikötött és éveken át fenyegető opcionális jog gyakorlásának egyidejű kikötéséről, amely a törekvő iparostól még azt a reményt is megvonja, hogy vállalatának kedvező fejlődése esetén ő élvezze a fáradozásai arán méltán kiérdemelt jutalom javarészét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 3.

Elnök Jusch Gyula.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után Thorotzkay Miklós gróf jegyző felolvassa a beérkezett kérvényeket és okmányokat. Kiderül, hogy 42 interpelláció vár még válaszra.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, a közös hadsereg magyar honosságú tisztjeinek számáról és szolgálati beosztásáról terjesztett elő jelentést. Kiosztotta a Ház a véderő-bizottságnak.

Kállay Leopold előadó Csanák János debreceni megválasztott képviselő mandátumáról, megválasztásáról tesz jelentést, s kéri a házat a 30 nap leletéig való ideiglenes igazolásra.

Az interpellációs könyvbe bejegyzett interpellációk tárgyalására fél kettőkor fog sor kerülni. Bejegyzett interpellációk: Nagy Dezső, Buzáth Ferencé, Bozóky Árpádé, Markos Gyuláé.

Következik a földadó kataszter kiigazításáról és a földadó százaléklának megállapításáról szóló törvényjavaslat általános tárgyalása.

Hódy Gyula: A kataszter-sérelemeket so-

rolja fel. A délvidéki német gazdák mindaddig nem nyugodhatnak meg a javaslatban, míg a gyökeres kataszterkiigazítást keresztül nem viszik. Torontálmegyei nagy- és kisbirtokosok földadó példájával hozakodik elő és több módosítást ajánl.

Polónyi Géza: A tévedések egész sorozatát kell helyreigazítani. — Azt mondja, hogy Emödy József képtelenségeket hangoztatott akkor, midőn azt állította, hogy Magyarországon 20—30 forintos földbérlet nincsen. (Igaz! Elletmondások!) Pedig hát Sopronban, Bácskában, sőt Nyírában is van elég. Holló Lajos pedig azt állította, hogy a mostani javaslat 20 millió adólezárást eredményez. Ő is fölött ennek a mesének. Hosszasan fejtegeti, hogy mik a tévedések és mik a hibák s beszéde közben eltér a tulajdonképeni tárgytól, a földadó-kataszter kiigazításától s a létminimumot emlegeti.

Elnök: Kérem a t. képviselő urat, hogy ne térjen el a tárgytól. (Zaj)

Polónyi Géza: Én nem tértem el a tárgytól, de ha a tisztelt Ház úgy kívánja, a kérdés fejtegetését megszüntetem. (Helyeslés! Halljuk!)

Elnök: Tessék folytatni.

Polónyi Géza: Csak az fog a kereseti adóban létminimumot élvezni, aki a jövedelmi adóban létminimumot élvez. Holló Lajos tévedésbe esett akkor, midőn azt állította, hogy a kevesebb osztályok hatvan, hetven százaléka a jövőben létminimum alá esik. Hiszen aki négyszáz korona boltbért és négyszáz korona lakbért fizet, az nem esik létminimum alá. Pedig az nagyon szegény ember lehet. Érdekesnek látja, hogy mindig orvosokkal, ügyvédekkel és kéményseprőkkel hozakodnak elő. (Derűtség.) Pedig a jövedelem letagadása nagyon divatos a többi osztályoknál is. Legigazságtalanabb dolognak tartja a tisztviselőknek a községi pótlék elengedését. Öt perc szünetet kér.

Elnök: Öt percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Polónyi Géza: A jelen törvényjavaslat nem helyezkedik az általános kataszter kiigazítására.

A nagy családi birtokok, illetve latifundiumok megszüntetését vallja programjának.

Polónyi beszéde után Bozóky Árpád nyuj-

totta be interpellációját Bosznia ügyében. Kifogásolja az osztrák miniszterelnököknek multkor elmaradott beszédét.

Wekerle Sándor miniszterelnök azonnal válaszol az interpellációra és kijelenti, hogy a Boszniára vonatkozó javaslatát már elkészítette.

A Ház a választ tudomásul veszi.

A többi bejegyzett interpellációkra a következő ülésen kerül sor.

Az ülésnek 2 órakor lett vége.

Biharmegye a mult hóban.

Biharmegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg február havi ülését. A közigazgatási bizottságban parentálták el hivatalosan Cziffra Gerő elhunyt bizottsági tagot s érdemeit jegyzőkönyvileg örökítették meg. A bizottság többi tárgyai a rendes folyóügyek voltak.

Az ülés Glacs Antal főispán elnöklése alatt délelőtt 9 órakor vette kezdetét. Az ülés megnyitása után Glacs Antal főispán szép szavakkal méltatta az elhunyt Cziffra Gerő érdemeit, melyek az ő lankadatlan munkásságának tulajdoníthatók. Javasolja, hogy a bizottság Cziffra Gerő érdemeit jegyzőkönyvileg örökítse meg. A javaslatához egyhangulag hozzájárult a bizottság.

Dr. Móriöz Ernő megyei főorvos bejelenti, hogy az elmúlt hónapban sokkal kedvezőbb volt az egészségügy, mint az előző hónapban. Összesen 321 beteggel kezelték az orvosok kevesebbet, mint előzőleg. A járványok közül több megszünt s általában az egészségügy javult.

A főorvos kedvező jelentése után a pénzügyigazgató kedvezőtlen jelentése következett. Az igazgató jelentése szerint ugyanis 341,262 koronával kevesebb folyt ba, mint a mult év hasonló időszakában.

Balogh János megyei tb. főjegyző terjesztette elő Veress Béla krajovai körjegyző fegyelmi ügyét. Veress Béla ellen ugyanis azért indult meg a vizsgálat, mert Falu Kornél jegyzőről azt a vádat terjesztette, hogy a lakosoktól szabálytalanul szed fel pénzt. Veress Béla e miatt a törvényszék vádтанácsa

az emberi szellem egyik legbámulatosabb alkotásának,** de azért értjük, hogy Itáliában csak nagy nehezen, Rómában pedig egyáltalán nem tudott gyökeret verni. Éreztük mi a San Paolo fuori le mura fölséges keresztény szépségét, melynek ragyogó márványoszlopai megszakítatlan sorokkal önkénytelenül a templom legszentebb helyére, a hatalmas sátoroltárhoz ragadják a belépő tekintetét, éreztük, mily fölséges Sursum corda Michel Angelo kupolája, magasra emelve a keresztet az örök város fölé. No és a Szent Péter belseje! Nem méltó-e kifejezni Isten városának nagyságát, szépségét és derűjét ez a fehér márványcarnok, melynek fő konstruktív vonalai az égboltozat hatalmas félgömbjét utánozzák?! A szent Péter templom belseje olyan architektonikus varázst gyakorol az emberre, mely minden látogatásnál csak fokozódik. Főképp a legkülönbözőbb, részben óriási görbe vonalak, ívek harmonikus összjátéka, mely ívek az óriási belső teret körül és átfogják, idézi elő azt a jóleső, álomszerű érzést, melyet a világ egyetlen más épületében sem tapasztalhatunk s amelyet bizonyos nyugodt lebegéssel lehetne összehasonlítani, úgy mond Burckhardt.*

A keresztény kultúra sokkal gazdagabb felséges gondolatokban, magasán szárnyaló érzésekben, hogysem azt egy művészet, egy

** The Gothic Cathedral, wrote Fronde, an author, who held no brief for the Gothic period, is perhaps on the whole, the most magnificent creation which the mind of man has as yet thrown out. Percy Dearmer: The Cathedral of Wells. London. G. Bell. 1903. 3. lap.

* G. Gietmann. Aesthetik der Baukunst. Freiburg i. Br. 1903. 344 l.

stílus, egy irány egész terjedelmében kifejezésre volna képes juttatni. Van érzés, gondolat, amelyet az egyik élénkebben érzéket meg mint a másik, van hangulat, amelyet az egyik intenzívebben támaszt, mint a másik: egész gazdagságát Isten városa minden szépségének, egyetlen művészet se állíthatja halandó szem, halandó szív elé. Az egyház tehát minden művészetnek ha igazi vallásos ihletű művészet azt mondja V. Károly jelszavával: plus ultra.

Ehhez képest most már az a kérdés tolu elénk: mi az igaz vallásos ihletű művészet ismertető jele, azon művészeté, melynek lámpájából az igaz ihlet olaja soha ki nem fog, melynek lángja egyre ég s ezért bebocsátást nyer az isteni bárány menyegzőjére?! Ha nem is mindenben megfelelő, mindenesetre érdekes Jungmann kettős formulája. Először: vallásos műalkotásnak semmi olyat nem szabad tartalmaznia, ami kizárhatná a Szentlélek közreműködését a művésszel épülésünkre, vagy akár akadályozhatná azt. Másodszor minden vallásos műalkotás olyan legyen, hogy az feleljen meg a Szentlélek gondolatának s azon módok, amelyen az velünk kegyelmeit közli. Világosabbnak és gyakorlatibbnak találjuk Sørensen szavait. »A profán és vallásos művészet között, ugymond, az a különbség, hogy a vallásos művészetnél a művész sokkal bensőbb viszonyba lép tárgyával, mint a profánál. Tudniillik a vallásos nemesak a szépet és nagyot akarja szemünk elé állítani, ami művészetének közvetlen célja, hanem hozzájárul még személyes tisztelete a szép és nagy iránt. E hangulattól támadnak vallásos alkotások, melyek a természetfölötti szépségének megérezésével bensőleg és áhíatosan indítanak meg bennünket s azok nagyrabecsülésére és megszentelésére ve-

zetnek. A középkori sienai festőtársulat statuma között olvassuk. A vallásos festés célja, műveletlen és egyszerű embereknek megmutatni azon csodálatos tetteket, melyeket a hit ereje vitt végbe.*** Fra Angelicóról méltán mondja Rio: »Reá nézve a festés nem volt egyéb, mint megszeretett kifejezése a hitnek, reménynek és szeretetnek.«***

A vallásos művészet elkerülhetetlen lényeges hatásai és ismertetőjele a lelki épülés, tehát természetfeletti gondolatok érzések hangulatok föltámadása a néző lelkében. E gondolatok fölébredése első sorban a Szentlélek munkája, de másodsorban az ihletett művésze. Világos hogy a Szentlélek nem fogja kegyelmes osztásánál azt az emberi alkotást felhasználni eszközül, amely nem méltó a fölséges célhoz. Ellenkezéleg a Szentlélek ihleti magát a művészt is a szó szoros értelmében, műve megalkotásában, azt a művészt, akinek alkotásával természetfeletti célokot akarnak elérni. Olyanformán áll a dolog a természetfölötti rendben, amint a természetes rendben: magunknak kell előbb megindulnunk, hogy mást megindíthassunk. »Summa enim, ugymond, quintilianus, circa movendus affectus in hoc posita est ut moveamur ipsi . . . Nec incendit nisi ignis, nec medescimus, nisi humore; nec res ulla dat alteri colorem, quem ipsa no habet. Primum est igitur ut apud nos valeant ea quae valera apud iudicem solumus: officiamus que, aut quam officere conemur Non et locus, et irae et indignationis aliquando ridinte fueris imitatio, serba sultumqua tantum, non etiam

** Sørensen: Malerei, Bildneri und schnüekende Kunst. Freiburg in Breisgan. 1901. 131—138 l.

*** Rio L'art chrétien, I. 6. t.

által vád alá is lett helyezve, melynek alapján fel kellett őt az ügy tisztázásáig függeszteni.

Vasadi Lajos tanfelügyelő a derecskei gazdasági iskola ügyét terjesztette elő. Jelenleg az iskolában nagy harcok folynak Géber Lajos igazgató és Murai Gyula tanító között. A tanító az igazgató ellen olyan vádakot hiesztelt, hogy azok miatt nem tarthatná meg Géber a pozícióját. Az igazgató emiatt kérte maga ellen a fegyelmi vizsgálat megindítását.

A bizottság elrendelte az ügy tisztázására irányuló vizsgálatot.

A bizottsági ülésnek déli 1 órakor lett vége.

A politikai helyzet.

A félhivatalosak még Wekerle miniszterelnök audienciája előtt világá kürtölték, hogy a kihallgatásnak nem az a célja, hogy a valamelyes irányban döntést eredményezzen. Mindenesetre tény, hogy a miniszterelnök bécsi utazása egyelőre nem idézett elő változást a politikai helyzetben. Minden jel arra mutat, hogy a mostani bizonytalan helyzet még heteken át fog tartani. Ezen idő alatt a kormány le akarja tárgyalni az adójavaslatokat, a kongruát és az ujoncokat. Ugyancsak ezen idő alatt fognak tanácskozni a bankkérdésben a magyar és az osztrák szakbizottságok.

A fordulat a politikai helyzetben csak e hó végére várható, amidőn majd a kormány a bankbizottság előtt be fog számolni az osztrák kormányval folytatott tárgyalások eredményéről. Bécsi forrás szerint Wekerle bankkartell-tervezete már nem talál olyan nagy ellenzésre az ottani politikai körökben, úgy hogy az is lehetséges, hogy a miniszterelnök a bankbizottságnak már olyan megállapodásokról fog beszámolhatni, melyek a függetlenségi párt nagy többségét ki fogják elégíteni. Annyi bizonyos, hogy a politikai helyzet néhány nap óta valamivel javult. Ehhez járul még az a kö-

animus accomoda erramus. És ismét; Pectus est enim, quod disertus facit et vis mentis.****
Vagy, ahogy a Faust szerzője mondja:

Wenn Ihr's nicht fühl't, ihr werdet's nicht erjagen,
Wenn es nicht aus der Seele dringt
Und mit urkräftigem Behagen
Die Herzen aller Hörer zwingt.
Sitzt ihr nur immer! Leimt zusammen,
Braut ein Ragout aus andrer Schmaus,
Und blast die kümmerlichen Flammen
Aus eurem Aschenhäufchen heraus!
Bewunderung von Kindern und Affen,
Wenn euch danach der Gaumen steht;
Doch werdet ihr nie Herz zu Herzen schaffen,
Wenn es euch nicht von Herzen geht.****

Eddigi elmefuttatásunkból kitűnik, hogy igazán vallásos műalkotás nevének csak az érdemi meg, amely alkalmas arra, hogy vallásos gondolatokat ébresszen, tápláljon erősítsen a szemlélő lelkében. Amely műalkotás arra képes, legyen régi vagy modern jellegű, az előtt az egyház kapui nyitva állanak. Pusztán azért mert valamely mű modern, újszerű, mert nem jár a régi csapásokon, tisztán művészi szempontból, még nem nevezhető egyháziatlannak, amint hogy az egyház első zárdáitól kezdve sok új stílus keletkezett, melyeknek az egyház nem habozott kaput tárni. Valamikor új volt a barokk, a renaissance a csucsives stílus meg a többi.

**** Quintilianus: De institutione oratoria, cap. 6. Jungmann. Theorie der geistl. Beredsamkeit Freiburg in Br. 1895. I. b. 398 l.

**** Goethe's Faust, I. Th. 1. Sc.

(Folyt. köv.)

rülmény is, hogy Kossuth Ferenc, a függetlenségi párt vezére most már teljesen egészséges, úgy hogy a függetlenségi pártot majd könnyebben megvédheti egyes ironidörök befolyásától, akik a vezér betegségét zavarok előidézésére használták fel.

Tény az is, hogy a Justh fellépése által okozott kavargás már teljesen megszűnt és hogy a kormány szilárd magatartása a függetlenségi párt zömét ismét meggyőzte arról, hogy a »sötétbe való ugrás« nagyon rossz politika volna. A függetlenségi párti képviselők nagy része reméli, hogy Wekerle majd csak megtalálja megint a megfelelő formulát a bankkérdés megoldására. Az alkotmánypárti képviselők már nem ilyen optimisták és azt hiszik, hogy a függetlenségi párt annyira exponálta magát az önálló bank mellett, hogy minden visszavonulás lehetetlen és attól tartanak, hogy Hollóké majd Kossuthot is magukkal ragadják és ekkor feltartóztatlanul bekövetkezik a kormány és a koalíció válsága.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Február 4. Nagyvárad város közigazgatási bizottság ülése d. u. 3 órakor.

Február 6. Biharm. Keresk., Ipar- és Terményhitelbank közgyűlése d. u. 4 órakor.

Február 6. Pénzügyi bizottság ülése a városházán d. u. 4 órakor.

Február 6. Nyugdíj-bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Február 7. Biharmegyei takarékpénztár gyűlése d. e. 11 órakor.

Február 7. Magántisztviselők egyesületének közgyűlése d. u. fél 3 órakor.

Február 10. Leszámitoló és jelzálogbank közgyűlése d. u. 4 órakor.

Február 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

* **Az Orsolya-zárda ünnepe.** Nagyszámú közönség jelenlétében folyt le az Orsolya-zárdának ünnepe. Mire a beöltöztetendő menyasszonyok bevonultak a templomba, a szentegyház kisdudájára már zsufolásig megtelt ajtóskodó közönséggel, majd a szószékre lépett Grócs Béla apátkanonok s igen tartalmas beszéd keretében állítá oda a szerzetesek fogalmát a ker. családok által is követendő és mutatandó tiszta élet, keresztény mérsékletesség, egyetértés és szegénység követendő példaképe gyanánti a sz. beszéd után dr Kersch Lollion apátkanonok zárdagondnok szent misét mondott, majd a mise után kezdetét vette a fogadalomtétel és a beöltöztetés meghatározott szertartása; Viola Sr. M. Viktoria, Kiss S. M. Ignatia, Seres S. M. Jozefa, Pál S. M. Valéria Koncz S. M. Antónia, karbeli — Solomayer S. M. Julia és Pink S. M. Karolina laikus testvérek, egyszerű fogadalmat tettek: Szuporán Mária — a bold. szűz Mária szeplőtelen fogantatásáról nevezett Sr. M. Ágnes — és Gnant Erzsébet Jézus legszentebb szívére nevezett Sr. M. Vircentia szerzetesi név alatt a nevezett szerzetesrend laikus testvérei közé beöltöztettek. Örömnép volt ez a zárdában; hogyne, hiszen az isteni kegyelem új és buzgó tagokkal gazdagította a szerzetes családot, kik Isten kegyelme által támogatva bizonyos hűségű munkatársai lesznek a vallásoktatásos és hazafias nevelés ügyének szolgálatában oly dicséretesen működő szerzetesrendnek. Az örömnép méltó befejezést azon kedves lakomában nyert, — melyen a zárda vendégeiül látta a fogadalmat-

sak és beöltöztöttek szüleit, hozzátartozóit és a zárda több jóakaróját. A mindvégig derűs jókedvben lefolyt lakoma részesei azon óhajjal hagyják el a kedves ünnepség színhelyét: vajha! adna a jó Isten e zilált viszonyok közt vergődő társadalomnak sok olyan lelkes vezetőt, mint aminőket a kath. egyház az ő szerzetesei és szerzetesnőiben bir!

* **Három felebbezés egyszerre.** A legutóbb tartott városi közgyűlés határozatai ellen Balogh Döme törvényhatósági bizottsági tag tegnap három felebbezést nyújtott be. Megfelebbezi a közgyűlés azon határozatát, hogy Benkő Mihály színházi világosító részére évi 500 korona lakbért szavaztak meg. Szerinte Benkőnek nemrég emelték a fizetését 20 százalékkal. A másik felebbezés a Napközi Otthon segélyére megszavazott segély ellen, a harmadik pedig a tanítók fizetésrendezése ellen szól. Mindegyikben a város mostani szorult anyagi helyzetére hivatkozik s kéri a minisztert, hogy a határozatokat semmisítse meg.

* **Az új körorvosi helyek betöltése.** Az új körorvosi helyek rendezése alkalmával igen sok esetben fordul elő az, hogy a jelenlegi körorvosi kerületből több község kiszakítottatik és az új körorvosi szék hely egy teljesen új község lesz, míg a régi körorvosi szék hely teljesen különálló községi orvosi szék helyül alakítottatik. E változás által a jelenlegi körorvos köteles az új szék helyet elfoglalni és a régi helyen már hosszú évek során szerzett praksisát ott hagyni, ami nagy anyagi veszteséget jelent. A biharmegyei orvosszövetség elnöke dr Mórincz Ernő tegnap e tárgyban beadványt intézett a megyei törvényhatósághoz, hogy írjon fel a belügyminiszterhez, miszerint országosan rendelje el, hogy az újonnan létesített községi orvosi állásokat ha azokra a jelenlegi körorvosok reflektálnak, minden pályázati hirdetés nélkül nyerjék el.

* **Építési engedélyek.** Nagyvárad város tanácsa tegnap a többi között kiadta az építési engedélyt a Szent László-téren levő Kovács-ház renoválására és a postapalota építésére. A Kovács-ház renoválásával sok terv halomradól. Ezt a régi házat, amely beleszögellik a Szent László-térbe, különböző célokra megakarták vásárolni. Így vásárcsarnok részére szemelték ki. A postapalotának ez évben a borz utcai két emeletes részét építik ki, míg jövőre az egy emeletes uri-utcai rész építésére kerül a sor.

* **Ülések a városházán.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön, február 4-én délután 3 órakor tartja rendes havi ülését. — Szombaton, február 6-án délelőtt 10 órakor az állandó választmány, délután 3 órakor a nyugdíj bizottság, délután 4 órakor a pénzügyi szakbizottság tart ülést a városházán.

* **Bérbeadott gyógyszerész.** Hankovits Ferenc gyógyszerész a Gálányi-utcán levő »Remény«-hez címzett gyógyszerterát bérbe adta Vinnay Béla okleveles gyógyszerésznek.

* **A tb. alkonya.** A belügyminiszter körrendeletet intézett az összes főispánokhoz a tiszteletbeli állásokra vonatkozólag. A miniszter ugyanis a jövőre nézve meghagyja a főispánoknak, hogy a segéd és kezelő személyzet tagjai közül senkit sem nevezzenek ki tiszteletbelinek. A jelenlegi tiszteletbeli irodaigazgató címek még a jelenlegi választási ciklus alatt érvényben maradnak, de a következőkben már nem szerepelhetnek.

* **Fenyeget az árvíz.** Nem minket fenyeget, hanem Fugyit. A tél folyamán ugyanis a Körörs a fugyi partvédelmi munkálatokat annyira megrongálta, hogy az árvízről lehet

tartani. A kulturmérnöki hivatal tegnap előterjesztést is tett az alispánhoz, hogy a munkálatakat azonnal azonnal loganatosítsák.

* **Kinevezések a postánál.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a következőket nevezte ki, vagy léptette elő ugy helyben, mint a kerületben:

X. fizetési osztályba posta- és távirda fogalmazóvá dr. *Bugyi József* (helybéli).

VIII. f. o. posta és távirda főnézőkké *Buzás Elemér* (helyben)

VII. f. o. posta- és távirda felügyelőkké: *Szél Ernő* (Arad)

VIII. f. o. posta- és távirda felügyelőkké: *Kosma Samu* (h.), *Papp Lajos* (Debrecen), *Boros Dzsó* (Szatmár), *Barbócz Kálmán* (P. Ladány), *Gölya Béla* (h.) *Demjén Sándor* (Szatmár), *Leschák Antal* (Nyiregyháza).

IX. f. o. posta és távirda főtisztviselőkké: *Filip Endre* (Debrecen), *Kovács Ákos* és *Kriesfalussy János* (Nyiregyháza).

X. f. o. posta- és távirda tisztje: *Purpiger János* (Debrecen).

IX. f. o. posta- és távirda ellenőrré *Reich Jakab* (h.)

X. f. o. posta- és távirda ellenőrké, főműszerészekké és irodatisztviselőkké: *Rajz Antal* (h.), *Szitha Gyula* (Debrecen), *Dallos Sándor* (helyben).

XI. f. o. posta- és távirda segéd-tisztviselőkké: *Andriska Sándor* (h.), ifj. *Sinka Ferenc* (Debrecen).

Posta- és távirda kezelőnké: *Sadil Mária* (h.), *Cserny Antónia* (h.), *Szalkai Sándorné* szül. *Kovács Katalin* (Makó), *Kunyhósi Ilona* (h.), *Szolnok Ilona* (h.), *Fózsika Gizella* (Szatmár), *Balla Mária*, *Simon Róza* (Debrecen), *Nesszel Anna*, *Schossz Lajosné* (Arad)

Posta- és távirda altisztviselőkké: *Lichtman Jakab*, *Kozár Pál*, *Kalmár Lajos*, *Hirni János* (Debrecen), *Debreczeni Sándor* (Nagy-Halmagy), *Bónis Mihály* (Szatmár), *Debreczeni András* (Arad.)

* **A poloskáslakások.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága már napok óta tárgyalja az új lakbér-szabályzatot, de még hátra van egy sereg szakasz. Tegnap a többek között a poloskás lakásokra vonatkozó szakaszok felett tanácskoztak s az egész vonatkozó rész törlesztésével csak a következő intézkedést vették be a szabályzatba: Ha a lakás poloskás, bérlő jogosult 15 nap alatt rögtön hatálylyal felmondani. E szerint a poloskás lakásból az új lakó azonnal kiköltözködéhetik. Ha ezt a szakaszt a lakók igénybe veszik, minden negyedévben sokan kétszer-háromszor költözködéhetnek. Sőt olyan szerencsés lakó is akadhat, akinek örökös vándorlás lesz az élete.

* **Megvan az álarcos betörő.** A mult-kori közleményünkben említett özv. Duhonyi Mihályné téglavető-úcai szatócs-üzletében mult 30-án történt álarcos rablótámadás tettesét *Fekete Sándor* nagyváradai illetőségű 29 éves facér kőműves-segéd személyében tegnap elfogta a rendőrség. Fekete ugyan még ez idő szerint tagad, de a súlyos gyanuok olyannyira terhelők ellene s panaszosnő fel is ismerte, minek folytán a rendőrség letartóztatta. Fekete ugyanazon egyén, ki 5 évvel ezelőtt egy réti kolonbál alkalmával több társával összeverekedett s a közbelépő *Kanizsai György* rendőrellenőrnek beverte a fejét, Kanizsait nyugdíjazták is, Fekete akkor megszökött Nagyváradról és mert 5 éven át a büntető bíróság nem kerestette őt, ügye elévült. A pénzt már elitta. Mindössze is 10 fillért találtak nála.

* **Késelő bádogossegéd.** Bencsik István rosvott multu bádogossegéd, tegnap este 9 óra tájt ittas állapotban Veres Karoly ácsnőút, amint ez a Torna u. 5. sz. ház kapuját beakarta csukni, neki esett és pofon verte. — Mikor a megtámadott fiu segítségért kiáltott, Bencsik kés rántott és állon szurta őt. Bencsiket lezárták.

* **A kórházi tisztviselők lakbérére.** Az állami és megyei tisztviselők lakbérrendezése alkalmával a kórházi tisztviselők lakbérügye egyáltalán nem lett figyelembe véve s így a tisztviselők jelenleg is azt a lakbért kapták amit kaptak 10 évvel ezelőtt. Tegnap a tisztviselők érdekében *Fráter Imre* kórházi igazgató főorvos kérelemmel járult *Miskolczy Ferenc* alispánhoz, mint a kórházi választmány elnöke-höz, hogy a kórházi tisztviselők lakbérügyét rendezzék annál is inkább, mert a kórházi tisztviselők a vármegye 1904-ben egyenrangúaknak ismerte el a megye tisztviselőival. A főorvos kéri ennek alapján, hogy az osztályorvos lakbérére 560 koronáról 800 koronára, az ellenőrére 490 ról 720 és a két irnokét 420 koronáról 640 koronára emeljék fel.

* **A Félix-fürdő vendégei.** A zord idő dacára se mondható a Félix-fürdőt kihaltnak. Az idő zordonságát kellemessé tudja tenni a fürdő elsőrendű berendezése és az új felszerelések. Jelenleg a következők tartózkodnak a fürdőben. Emir Sulejmán földbirtokos Kimpány, Fényes Elek földbirtokos Szatmár, Kirch Árpád magy. kir. honvéd alezredes Nagyvárad, Fried János kereskedő Brátka, Sándor Józsefné és Nagy Mária földbirtokosnők Szeghalom, Kacsora Péterné földbirtokosnő Margitta, Veszeloovszky Béla építész és neje Szatmár, Fényi Gyula tanító Szentjános.

* **Rendőri hírek.** Az elmúlt november-december és január hó folyamán több szatócs-üzletben megtörtént egy vakmerő tolvaj, aki különféle árucikkereket kért s míg az üzlettulajdonos az árucikkért ment, ő a pénzes fiók tartalmát hirtelen kiürítette s odébb állt. A tettest *Szabó Lajos* 25 éves facér kőműves-segéd személyében tegnap reggel elfogta a rendőrség. Szabónak büntársai is voltak, kiknek elfogatása iránt intézkedett a rendőrség. — *Fazekas* Erzsébet mosónő néhány nap előtt egy rézüstöt lopott a Sándor-u. 24. sz. a. lakó Weinberger Herman tejkereskedőtől. Az üstöt nyomban eladta Eckstein Józsefnének 8 koronáért, kinek azt hazudta, hogy Budapestre kell utaznia, de nincs pénze s így megkell válnia a rézüstjétől is. Azonban hamarosan rajta vesztett az üzleten, mert a káros nyomára jött üstjének és a tolvaj zár alá került. — *Takács János* 26 éves helyi illetőségű facér asztalos-segéd a mult hónapban 6 helyen kisebb-nagyobb lopást követett el, többnyire élelmi cikkeket és baromfiakat. A tettest tegnap elfogta a rendőrség. A beismerésben levő tettest lezárták. — Megjegyzendő, hogy 3 drb csirke van még nála, melyeket szintén lopott, de gazdáját nem tudja. Felhívjuk tulajdonosaikat, jelentkezzenek a 12. sz. szobában mielőbb.

Gr. Tisza István automobilja.

Tréfa, vagy szélhámosság?

Nagyvárad iparos köreiből furcsa, részben érthetetlen esetről tárgyalnak tegnap óta. Azok a jónévű iparosok, akik aktív szerepet vittek a furcsa ügyben, bosszankodnak, a többi iparosok nevetnek. Pedig ők is éppen ugy részeshettek benne a felületetésben, mint akik most azon törk a fejüket, hogy be akarták-e őket csapni, vagy ennél ártatlanabb tréfa áldozatai-e? De térjünk a dologra.

Két-három délelőtt Nagyvárad egyik nagyobb épület-asztalos gyártelepére beállított egy uriasan öltözött magyar s a telep tulajdonosa előtt *Szabó Gáspár* gazdatisztnek mutatja be magát. E őadta, hogy *Gesztről* jött gróf *Tisza* István nagybírói megbízásából. A gróf a család-lakás felújító törvény rendelkezéseinek akar mielőbbi megkezdésére s még ez év szeptemberében 350 ezer forintot kölcsönzött a gróftól, hanem a munkálatok vezetésére szükséges egy szak-

iparos, akinek a néhány hónapi munkálatok idejére 300 koronát hajlandó a gróf fizetni. Az asztalos-, lakatos-, mázólo-munkákat nagyváradai iparosokra óhajtták bízni s ezért kereste fel az illető asztalos-telep tulajdonosát, hogy vele, mint jónévű iparossal megállapodásra jusson. Egyben pedig kérte, hogy a lakatos- és mázólo-munkákra ajánljon jónévű iparosokat, valamint a kőműves-munkákhoz alkalmas vezetőt.

Mivel százezer koronánál magasabb összegre rugó munkálatokról volt szó, amilyen nem mindennap kerül a nagyváradai iparosoknak, az asztalos gyártelep tulajdonosa, természetesen örömmel fogadta a »gazdatiszt« urat s ezen örömeinek a legnagyobb előzékenységgel igyekezett is kifejezést adni.

A telefon igénybevételével értesítette városunk egyik kiválóbb lakatos iparosát s ugyanily uton tudatta az örömhirt egyik mázólo-iparossal s egyik építővel, akik csakhamar siettek az asztalos telep tulajdonosához, hogy együttesen tárgyaljanak a munkálatokra nézve.

A »gazdatiszt« olyan szakavatottságot áruolt el s ugy kezelte az általa előmutatott tervrajzot és költségvetést, hogy a különben intelligens iparosokról még a gyanu árnyéka is olyan megszűnt volt, mint Makó Jeruzsálemtől.

Sűrűn ismételte minő nagy az ő öröme, hogy ilyen intelligens iparosokkal tárgyalhat a gróf nevében, aki külön is a lelkére kötötte, hogy csak nagyváradai iparosokkal lépjen összeköttetésbe s nem csak leereszkedőleg tárgyaljon velük, hanem még ne is tulságosan alkudjon, mert ugy is nehéz most a magyar iparosok helyzete.

Midőn már mindenre szépen megegyeztek, kijelentette, hogy a szerződések megkötése céljából másnap tehát szerdán reggel utazzanak ki az iparosok vele *Gesztre*, ahol várja őket a gróf ur. Gróf Tisza azzal is kimutatta előzékenységét, hogy ez időre, szerdán reggel 9 órára beküldi nagy automobilját s ezért ezen időre mindannyian gyűljenek össze a Pannónia-kávéházban.

Az előkelő idegen oly jól érezte magát a szives vendéglátásnál, hogy elfogadta az asztalos-telep tulajdonosának meghívását ebédre, sőt a délután is olyan kedélyesen telt el, hogy ott maradt vacsorára, sőt éjjeli szállásra is. Természetesen el is lett látva minden jóval.

Reggel azután azzal távozott el a gyártelepről, hogy még bevásárlásokat kell teljesíteni de újból figyelmeztette a szives házigazdát, hogy a többi iparosokkal együtt 9 órára pontosan legyenek a Pannóniában. Előző napon még figyelmeztette az automobilban lesz elég bunda, de jó sapkáról gondoskodjanak.

Reggel 9 órára az iparosok pontosan megjelentek a Pannóniánál, de ott se a gazdatiszt, se automobil nem volt.

Hosszas várakozás után telefonáltak *Gesztre* a község házára, ahonnan azt az értesítést nyerték, hogy gróf Tisza István csupán a lovagló sportnak hódol. Szébbnél-szebb háts lovai vannak is, de *automobilja nem volt soha*. *Szabó* nevű gazdatisztet pedig *nem ismernek Gesztre* sem pedig 350 béres lakás építéséről nincs szó.

Ez a válasz megtelte a hatást. Iparosaink látták, hogy valami szélhámos felülteite őket. Csak azt nem tudják megérteni, hogy miért nem kért tőlük pénzt is?

Mi pedig azt sejtjük, hogy a sztrájkoló szocialisták léptettek elő valami vándorapostolt »gazdatisztnek«, hogy megtréfálják a »kutya-szövetség« tagjait, akik mostanában nagyon a tyukszemükre léptek a t. szocialista vezéreknek.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Pont Biquet-család.
Pentek: Dulovai nábob leánya.
Szombat: Velencei kalmár.
Vasárnap d. u.: Szép gárdista, este: Fortadalmi nász.

MULATSÁG.

Naptár.

Február 6. A város-velencei Katholikus Kör táncmulatsága.
 Február 6. Vasutas-bál. (Restauratio).
 Február 6. Germán colon-estély a »Pannónia« dísztermében.
 Február 6. A vasutasok bálja a Csarnokban.
 Február 18. A m. ktr. nagyvárad-i honvéd hadapród iskola táncvigalma saját helyiségében.
 Február 8. Fráter Lóránd hangversenye a Csarnokban.
 Február 16. Swärdström négyes hangversenye a Csarnokban.

A Legényegylet farsangja.

Múltkori referádáinkban csak általánosságban jeleztük, hogy annyian voltak a legényegylet mulatságán, amennyi emberemlékezet óta nem volt a Csarnok termeiben. Ennek kiegészítésül itt közöljük a jelenvolt hölgyek névsorát a következőkben:

Asszonyok: Bátky Endréné, Horváth Istvánné, Haszler Károlyné, Szabados Pálné, Domokos Andorné, Fröhlich Jánosné, Antalfy Antalné, Hügel Ödönne, özv. Arnóczky Józsefné, özv. Ákos Sándorné, Bartha Józsefné, Bottó Béláné, Demjén Jánosné, Gózsa Mihályné, Kador Józsefné, Harsányi Sándorné, Mogyoróssy Kálmánné, Oláh Józsefné, Ötvös Antalné, Pápay Istvánné, özv. Schwarcz Imréné, Szabó Jánosné, Tóth Mihályné, Barakonyi Jánosné, Bugner Lajosné, Bakos Sándorné, Herlicska Gyuláné, Kovács Józsefné, Nagy Eduárdné, Nemes Lajosné, Veskó Istvánné, Patócs Jánosné, Plander Jánosné, özv. Erdélyi Györgyné, Erdélyi Gyuláné, Popovics Mihályné, özv. Zsiga Miklósné, özv. Gábor Józsefné, Jó Istvánné, Jakab Lajosné, özv. Kaszter Mihályné, özv. Czenker Vilmosné, Risztó Györgyné, ifj. Voszka Ferencné, Muhavits Károlyné, Henn Károlyné, Sugár Dénesné, Iványi Jánosné, Balla Józsefné, Gobotka Pálné, Balázsy Jánosné, Galamb Jánosné, Major Imréné, Pozsonyi Ferencné, Krén Alajosné, Bumbara Istvánné, Morvay Vilibardné, Schönberger Dávidné, Peizer Edéné, Scher Zachariásné, Germán Károlyné, Szücs Ferencné, Nagy Lajosné, Papp Ferencné, Tátray Gusztávné, Koós Pálné, Bandbauer Edéné, Riedl Gusztávné, Demkó Péterné, Sárközy Lajosné, Stepper Ottóné, Perjessy Györgyné, Papp Imréné, Lengyel Gézáné.

Leányok: Arnóczky Erzsike, Ákos Annuska, Bartha Piroska, Bottó Jolánka, Demjén Ilonka, Gózsa Ilonka, Kadar Mariska, Harsányi Irmuska, Mogyoróssy Vilike, Oláh Jolánka, Ötvös Ilonka, Pápay Ilonka, Plander Mariska, Schwarcz Rózsika, Szabó Rózsika, Szabó Rózsika, Tóth Vilmácska, Barakányi Erzsike, Bugner Piroska, Bakos Juliska, Herlicska Rózsika, Kovács Mariska, Kovács Margitka, Nagy Juliska, Nemes Juliska, Oeskó Erzsike, Plander Margitka, Zsiga Irmuska, Schwarcz Erzsike, Jó Ilonka, Raszter Juliska, Domokos Iduska, Szalay Margitka, Benkő Irmuska, Herschmann Margitka, Juhász Mariska, Székely Matild, Pikó Juliska és Erzsike, Majos Juliska, Demjén Margitka, Kiss Mariska és Teruska, Dióssy Ilonka, Domes Irénke, Kiss Ilonka, Papp Juliska, Iványi nővérek, Barbu Mariska, Nádassy Irénke, Nagy Erzsike, Lengyel Juliska, Kiss Erzsike és Juliska, Papp Rózsika, Schmidt Rózsika és Erzsike, Antalfy Margitka, Kovács Terike, Bereczky Emike, Barátky nővérek, Memkó Mariska, Szücs Mariska, Germán Margitka, Schönberger Annuska, Milibák Annuska, Kósza Juliska, Czenker Olga, Mohorics Mariska stb

TANÜGY.

Elsietett fegyelmi ügy egy tanító ellen.

A nagyvárad-i községi iskolaszék múlt szombati gyűlésének referációjában megírtuk, hogy az aznap lapunkban megjelent s a községi iskoláról és a napközi otthonról botrányos dolgokat tárgyalt közlemény kapcsán felszólalt Gröss Menyhért, ki tévedést akart kimutatni e közleményben s ezzel napirendre akart térni e botrányok felett. Ezzel szemben én hivatkoztam

arra, hogy e közleményben meg van írva, hogy az egy tanító tollából került ki, tehát nem lehet egyszerű nyilatkozattal átsiklani felette, hanem vizsgálatot követeltem, ha kell fegyelmit is. Így is határozott az iskolaszék.

Meglepetve olvasom, hogy már meg is indult a vizsgálat még pedig nem a közleményben foglalt dolgok valóságára, hanem a közlemény írója ellen, akit én sem az iskolaszékben, sem másutt meg sem neveztem.

Nekem nem lehetett szándékom a közlemény írója ellen, kinek szavában feltétlenül megbíztam, fegyelmit indítani addig míg a vizsgálat a felemlített vádak valótlanágát be nem bizonyítja. Ezért nem is neveztam meg őt. Névtelen ember ellen fegyelmit indítani nem lehet.

Hogy ő önkényt jelentkezett, az nem változtat a dolgon, legfeljebb annyit, hogy még erősebbé teszi az általa írottak valóságára iránt a meggyőződést. De ez a körülmény nem teszi feleslegessé a vizsgálatot ez ügyben, sőt még inkább szükségessé teszi, mer míg ez el nem dől, addig az ő eljárása felől sem lehet ítéletet mondani.

Ha igaznak bizonyul vádja korrekt volt eljárása, kötelessége volt az iskola érdekében a nyilvánosság elé vinni a dolgot, hogy a további botrányoknak eleje vétsék.

Éppen ezért itt is felhívom az iskolaszék elnökségének és a kir. tanfelügyelőnek a figyelmét, hogy a vizsgálatot a jelzett irányban is megindítsák.

Nagyvárad, 1909. február 3.

Dr Vucskics Gyula.

EGYESÜLETEK.

(A koldus ápoló intézet közgyűlése.

A nagyvárad-i Szent Lászlóról nevezett gyermek menedékház és koldusápoló intézet tegnap, szerdán délután tartotta közgyűlését, *Bundala* Mihály kanonok elnöke alatt. Jelen voltak: Grócz Béla kanonok, dr Molnár Imre, dr Horványi Gyula, dr Vucskics Gyula, Mayer Antal, Géczy Lajos, Sztarill Ferenc, Bősörményi Géza és dr Schweiger Ede. Dr Molnár Imre előterjesztette dr Baróthy Sándor jegyző által készített jelentést, amely szerint az 1908. évben az egylet bevétele 24,511 kor., a kiadása 22974 kor. 7 fillér volt s így a maradvány 1537 kor. 77 fillér. Dr Molnár Imre, dr Schweiger Ede és N. Justh Károly számvizsgálók a számadásokat rendben találták, mire a közgyűlés a felmentvényt megadta. Az egylet vagyona az év elején 216,721 kor. volt. Az elmúlt évben 26 szegény aggot gondoztak valláskülönbség nélkül s 41 gyermeket neveltek és gondoztak. Az élelmezési napok száma 17313, átlag egy-egy aggot és gyermeket 220 napig gondoztak. Az élelmezés fejéknél 84 koronába került, átlag egy napi élelmezés 23 fillért igényelt. A választmányba a régieken kívül beválasztottak *Imrik* S. Zoltán, dr *Nemethy* Gyula és dr *Sigmund* Andor jogtanár.

(A 48-as népkör gyűlése. A nagyvárad-i 48-as népkör választmánya ma (csütörtök) délután fél 7 órakor a körhelyiségében (Olaszi, városi bazár épület) gyűlést tart.

Igazságszolgáltatás.

A februári esküdtek.

— Sorsolás a törvényszéken. —

Tegnap fejezték be a januári ciklus anyagát és ugyancsak tegnap már kisorsolták a februári esküdteket is, akik a jövő hó folyamán lesznek szolgálatra behíva. A sorsolási aktusnál *Bary* József törvényszéki elnök mellett *Csulyok* Bóla dr és *Korn* Lajos működtetők közre, az ügyészség részéről pedig *Baróthy* Pál dr jelent meg. Jegyző volt *Facskovits*

Gyula. Az urnából a következő neveket húzták ki:

Rendes esküdtek: Kállay József Mezőtelegd, Friedländer Sámuel Nagyvárad, Gombay Barna Nagyszalonta, Penkert Mihály dr Székelyhid, Bottyán Pál Belényes, Berkes Mór Nagyvárad, Tardy György Berettyóújfalú, Knauer Károly és Ficzek Lajos Nagyvárad, Moczár József dr Nagyszalonta, Nagy Illés Báránd, Csobánczy Lajos, Láposy Lajos és Korbély József Nagyvárad, Kovács Albert Sarkad, Imrik Gusztáv dr, Hegedűs Árpád, ifj. Popper József, Miskolczy Barnabás dr, Kovács S. János, Kopányi András, Virányi Győző Nagyvárad, K. Bujdosó Bálint Komádi, Tóth Albert Nagyvárad, Gerlach János Ujpalota, Altnóder Endre, Köblös Ferenc, Bánffy Sámuel és Katona Bálint Nagyvárad, gróf Tisza István Erdőgyarak.

Pótesküdték: Topsái Vilmos, Horváth Ferenc, Sarkadi Sándor, Vajnovszky Mihály, Nemes Lajos, Nagy József, Kezdődy Géza, Kóki András, Kutasi Lajos és Simon János Nagyvárad.

TÁVIRATOK.

Nagy botrány az osztrák parlamentben.

Bécs, február 3. Bienerth báró tegnap nyújtotta be a nemzetiségi törvényjavaslatát, mely előzőleg már nagy politikai csatározást produkált a cseh és német nemzetiségi részéről. A javaslat benyújtása alkalmával a képviselők óriási lármában törtek ki s az elnöknek egyetlen szavát sem lehetett érteni. Lisch képviselő folyton kereplőt forgatott, mely tullármázta az összes hangokat. A képviselők felugráltak helyeikről s éktelenül kiáltozták:

- Abcug!
- Alkotmány tipró!
- Le vele.

E kiáltások és a nagy láрма közben egyszerre verekedés tört ki. A keresztény szocialisták és a cseh nemzetiségi verekedtek össze.

Az elnök alig tudott rendet teremteni amikor egy képviselő nagy derűtség közben egy két fillérest adott Leisch képviselőnek, amiért olyan szépen tudott kerepleni. Erre még nagyobb lett a láрма. A cseh képviselők felugráltak padjaikból és az ott lévő nyomtatványokat az elnök fele hajigálták. Az elnök most minden erejét megfeszítette, hogy helyre tudja állítani a rendet, ami csak nagy fáradozása után következhetett be.

KÖZGAZDASÁG.

A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.

A Gazdasági és Iparbank r. t. kedden d. e. tartotta XVIII. évi rendes közgyűlését *Széchenyi* Jenő apátkanonok elnöke alatt, a részvényesek élénk érdeklődése mellett.

Elnök a közgyűlést megnyitván, megállapítja a közgyűlés határozatképességét, majd szép szavakkal emlékezik meg az elhunyt igazgató, *Cziffra* Gerő érdemeiről. Emléttárgyozza, hogy érdemei jegyzőkönyvileg megörökíttessenek. Felkérésére vezérigazgató előterjeszti az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot, amit a közgyűlés egyhangulag tudomásul vesz.

E szöveget az intézet az elmúlt évben is derekas működést fejtett ki, amennyiben a

tiszta nyereség 120.305 kor. 29 fillér, ami első sorban *Ternyei Antal* vezérigató buzgalmát dicséri.

Elnök az igazgatóság, felügyelő-bizottság és tisztikar működéséért elismerését fejezi ki.

Ezután *Rádl Ödön* az igazgatóság elnöke a következő nagyhatású beszédet intézte a közgyűléshez:

„Az igazgatóság és felügyelő bizottság nevében, szóval a részvénytársaság m. tisztelt elnökének engedelmével szólok, hogy a volt igazgatóság nevében két bejelentést illetve előterjesztést tegyek, amelyek szoros kapcsolatban vannak az igazgatóság és felügyelő bizottság hivatásával. Az első az, hogy az igazgatóság egyik kiválóan érdemes tagja, az intézet egyik megalapítója és fennállása óta mai napig igazgatója: *Sipos Orbán* ur még az elmúlt év december havában bejelentette az igazgatóságnak, hogy változó körülményeknél fogva márciuma lejártával nincs abban a helyzetben, hogy továbbra is az igazgatóság tagja maradjon. Kérte az igazgatóságot és a közgyűlést, hogy amennyiben esetleg kombinációban volna a mai választáson, a kombinációból hagyjuk ki. Az igazgatóság mély sajnálattal vette tudomásul ezen bejelentést volt igazgatójától és az igazgatóság kebeléből egyhangulag az az óhaj nyúlvánul, vajha a távozó igazgató helye a közgyűlés által oly egyénnel töltsék be, aki a fontos állásra minden tekintetben rászolgált. Kifejezésre jut az az óhaj, hogy az igazgató hely *Ternyei Antal* vezérigató személyével töltsék be, akinek az intézet felvirágoztatása körül szerzett érdemeit fejtegetni felesleges. Midőn tehát ezt az igazgatóságnak a volt igazgatóság nevében és megbízásából bejelentem, teszem ezt természetesen akként, hogy a közgyűlésnek azon joga, hogy az igazgatóságba azt, aki tetszik, válasszon, sértetlen marad. Midőn ezt kijelentem, egyben azt az indítványt terjesztem elő, hogy az intézet kötelekéből önként kilépő *Sipos Orbán* urnak ugy az intézet alapítása mint annak fejlesztése és felvirágoztatása körül szerzett elvülhetetlen érdemeit a közgyűlés jegyzőkönyvében örökítse meg, ezekért az érdemekért neki köszönetet mondjon, távozása fölött fejezze ki sajnálatát és erről öt jegyzőkönyvi kivonatban értesítse. Ez az egyik bejelentés és az egyik előterjesztés.

Az igazgatóság nevében én is mindenben hozzájárulok a részvénytársaság volt igazgatója *Cziffra Gerő* ur emlékének megörökítéséhez. A volt igazgatóság nevében kérem ezt a bejelentést tudomásul venni és engedjék meg, hogy az igazgatóság nevében ezen bejelentéshez egy pár meleg résztvevő szót és elhunyt, most már üdvözült igazgatótársunk után egy meleg utóhangot küldjek. Elhunyt igazgatótársunk az intézet fennállása óta előbb mint a felügyelőbizottság elnöke, utóbb mint az igazgatóság tagja működött a mai napig és ezen működésében mint annak a gyászjelentésünkben is kifejezést adtunk, egy jellemével, mint közbecsült és köztisztelt egyéniségével, nagy szaktudásával és különösen avval a páratlan buzgósággal és költelességtudással, amely neki tulajdona volt, intézetünknek nemcsak disze, hanem haladásának leghatalmasabb fejlesztője és előmozdítója volt. Az ő halála nagy, szinte pótolhatatlan veszteség az intézetre nézve és hogy ő mennyire csüggött ezen az intézeten, milyen egész és igaz odaadással és ragaszkodással viseltetett az intézet iránt mennyire tudatában volt az igazgatói köteletségének és mennyire szívén viselte az intézet érdekeit, annak szinte könynyekig megható bizonyosságát adta akkor amikor a családtagokon kívül a halál álott, ott a lét és nemlét határán folytonosan az intézettel az intézet tagjaival foglalkozik, sőt üzeneteket küldött, mentgetőzik, hogy mennyire sajnálja és kéri elnézésünket, hogy betegsége megakadályozza, hogy a bankba, az ő bankjába mehessen.

Fájdalom, a végzet úgy akarta, hogy ő többé soha, soha többé közöttünk nem jelen meg. Őrizzük az ő nemes emlékét szívünkben kegyelettel és azzal a szeretettel, a melylyel az intézet iránt és irántunk egész életében viseltetett. Hozzájárulok volt igazgatótársaim nevé-

ben is elnökünknek azon indítványához, hogy *Cziffra Gerő* nek, az intézet körüli érdemei jegyzőkönyvileg megörökíttessék és hogy a részvénytársaság a közgyűlés határozata folytán a melyen sujtott családhoz részvénytulajtkozatot intézzen.

Jelentem egyszerűs mind, hogy ez a csapás-szerű s szomorú esemény oly hirtelen következett be, 3-4 nappal a közgyűlés előtt, hogy a megüresedett igazgatói állás betöltésére nézve semmiféle megállapodásra nem jutottunk és ma sem vagyunk abban a helyzetben, hogy erre nézve előterjesztést töltsünk. A közgyűlés bölcseségétől várom az intézkedést és fölkérem az intézet részvényeseit, hogy előterjesztést tegyenek, hogy *Cziffra Gerő* halálával megüresedett igazgatói állásra mikor, hogyan és mily körülmények között töltsék be.

Dr *Thury Kálmán* indítványára az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjaiul újból megválasztják a régieket. És pedig az igazgatóság tagjaiul: *Beöthy László*, *Deuich K. Ignác*, *Rádl Ödön* és *Ternyei Antal*; felügyelőbizottsági tagokul: *Géczy Lajos*, *Gerő Ármin*, *Lukács Gyula*, *Mezey Mihály*, *Szathmáry Király Andor*. *Sipos Orbán* lemondása folytán megüresedett igazgatói állásra az intézet érdeműs vezérigazgatóját, *Ternyei Antalt* választják meg. *Cziffra Gerő* halálával megüresedett állás pedig az e célból összehívandó rendkívüli közgyűlésen lesz b. tölendő. Végül az igazgató tanácsban Leválasztattak: *Széchenyi Jenő* elnök *Csék Máté*, *dr. Demetrovits Elek*, *dr. Ertsey Peter*, *dr. Fisch Áron*, *dr. Konrád Márk*, *dr. Poynár Özséb*, *Róth János* és *dr. Thury Kálmán*.

NYILTTÉR.

No most alaposan megmondtam a véleményemet,

és most hallgasson meg még egy jó tanácsot is: Ha még egyszer meghül, a gyógyszerárban, drogériában, vagy ásványvízkereskedésben vegyen azonnal egy skatulya szodeni ásványpasztillát, de a valódi Fay-félet; ezt használja utasítás szerint és akkor nem történhetik meg önnel újra, hogy napokig otthon kell ülnie. Egy skatulya ára csak 1 korona 25 fillér, de utánzatot határozottan utasítson vissza.

Vezérképviselő Magyarországon-Ausztria részén: *Guntzer W. Th. Wien IV. Grosse Meugahbe 17.*

Február hó 16-án

a „Kereskedelmi Csarnok“ disz-

termében lesz megtartva a

VILÁGHIRŰ

SWÄRDSTRÖM

négyes hangversenye.

Zongorán kíséri: TARNAY

ALAJOS ur, az országos

:: zeneakadémia tanára. ::

Belépő jegyek: 8, 6, 4 és 2

kor. árban e öre válthatók

SEBO IMRE könyv- és papír-

kereskedésében Rákóczi-ut.

A gabonatözsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 3

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04
Tengeri máj. 1908.		6.85
Tengeri jul.	—	6.69

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

41.

— O igen nagyságos asszonyom! mert jótéteményei számtalanok, melyekkel a szegényeket s elhagyatottakat elásraszja.

— Eh mindez csekélység! — veti utána kicsinylőleg az öreg nő, tehát feltételezi ön, hogy itt kedvemért mindent, akaratom ellen pedig semmit sem volna képes a nép cselekedni?

— Akár mérget innék reál!

— Jól van tehát hallja meg, milyen állást találtam én önnek egyelőre; közösi jegyzőnk halála következtében a jegyzői állomás, mely 800 frt évi fizetéssel, egy házhelynyi föld és rét jövedelmével, szabad lakással s ugyanennyi mellékjövdelemmel van összekötve, megürült, ez állomásra ekkorig többen jelentkeztek s kérték pártfogómat; de minék utána egyből sem néztem ki azt, hogy állását kellen be tudná tölteni, szerencsére állást sem bíztattam; a jegyzőválasztás holnap reggeli kilenc órakor fog megtörténni, ha tehát ön hajlandó ez állomást elfogadni, ugy ennek elnyerhetéséről biztosíthatom.

Ha valaki szivből örült s látott más embereket örömmámorukban, egyesítse mind ez érzelmeket s csak akkor leendő fogalma azon örömről, mely Demeterünket e hír hallattára érte, a szegény fiu nem birt magával, sirt, kacagott, ugrált örömeiben, mint egy örült, azután letérdelt az agg nő elé, görcsösen ragadta meg annak száraz kezzeit s nem volt a kettőn annyi ránc, mennyi csókkal csak az egyiket borítá; ő, ki magát csak néhány perc előtt oly szerencsétlennek, boldogtalannak s reményvesztettnek hitte, ő, ki pár száz frtnyi díjért évek óta ette a nevelők könnyel kelesztett keserü kenyerét, most egyszerre váratlanul egy oly jövedelmező állást nyer, melyből nemcsak becsületesen megélhet, de évenként néhány forintot félre is lehet tenni, azután meg nem kellett elhagyni azon vidéket, ahol Emikéje lakott, kit az imádásig szeretett, mely vidéktől oly kínos lett volna örökre elválni neki, melyhez, mint tudjuk, szívézelmének szellemi láncai bilincseltek; ő ennyi öröm, ennyi boldogság oly tömegesen lepte meg a reményvesztett keblét, hogy az majd felmondta szolgálatát.

S mindennek a jó öreg ugy örült, oly kedvesen mosolygott, mint Rafael legszebb madonnája — hja! a szép, a nemes cselekedetek a legritább redős arccokat is kedvesekké s gyönyörökké teszik.

Demeter holmiját berakták egy szobába.

A nagyságos asszony meghívatta ebédre a főtisztelendő urat, káplánostól s kántorostól, ebéd után pedig bíró uraimékkal s a helység előkelőbbjeivel végzett a jó öreg asszony; hogy miről beszélgettek, azt nem tudjuk, annyit azonban tény, hogy másnap Kalamus Demeter átvette a keseszei jegyzői állomást.

Egy év mult el ez események után.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUOSKICS GYULA.

Alapított 1890.

C. P. a legelőkelőbb mellfűző gyár Párisban. Egyedül
képviselője Magyarországon**Rosenzweig Róza**

Nagyvárad. — Telefon 632. — Rákóczi-ut 3

FRÁTER LORÁND

a magyar dal mestere

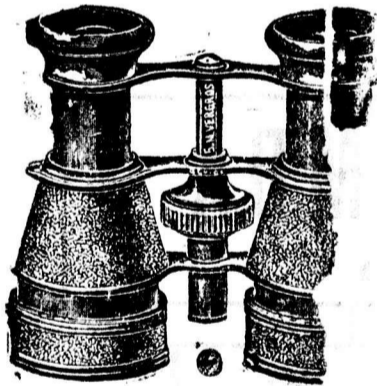
TARNAY ALAJOS

az orsz. zeneakadémia tanárának közreműködésével

egyetlen

hangversenyét1909. február hó 8-án, a Ke-
reskedelmi Csarnok díszter-
: : mében tartja meg. : :

Kezdeté fél 9 órakor.

Belépő jegyek **6, 4 és 2** kor. árban ki-
zárólag **Sebő Imre** könyv- és papir-
kereskedésében kaphatók.Megfelelő szemüvegek orcsipte-
tők, francia színházi látcsövek, ki-
próbált hőmérők, mérnöki műszere-
k nagy választékban kaphatók**Klein Húgó**Főszereplő: Nagyvárad, Rákóczi-út (Or-
solya zárda.)Javítások rögtön eszközöltetnek!
!! Saját műhely!**Berkes Bertalan**Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.
TELEFON 180. TELEFON 180
Gazdákodóknak gépolaj továbbá zsir, kat-
rány stb. Vidéki kereskedőknek cipő-
krém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok
tsb. vételénél legnagyobb árengedmények.**Kiadó lakás.**3 szoba, előszoba, konyha,
kamara és fürdőszobából álló
lakás Szent János-u. 22. sz.
május 1-re kiadó.**Hirdetések**

felvételnek

a kiadóhivatalban.

**Megnyitak
a Fekete Sas
nagyszálloda
éttermei.**Nagyvárad valóságos látványosságát
képezi a Fekete Sas éttermei és föld-
alatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pa-
zar fény közepette a legmodernebb be-
rendezkedés biztosítja a kitűnő kényel-
met ezen helyiségekben.Kitűnő magyar és francia konyha, ki-
váló bel és külföldi borok, Dréher féle
dupla márciusi sör.Társas étkezések céljára a legalko-
masabb helyiségek állanak rendelke-
zésre. Valóban méltán részegél ezen ne-
lyiség és annak fáradságot nem kímélő
bérlelője BENRÁD ALBERT arra, hogy a
nagyközönség őt pártfogásban részesítse.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

359817—908. sz.

Hirdetmény.A magy. kir. államvasutak igazgatósága
nyilvános versenyt hirdet Nagyvárad állomáson
épülő 28 állású köriraku mozdónyszin vasfödél-
szerkezetének munkájára.A tervek, költségvetés, szerződési tervezet,
az ajánlati minta, a pályázati feltételek, vala-
mint a munka végrehajtására vonatkozó egyéb
feltételek Budapesten, a magy. kir. állam-
vasutak igazgatóságának alépitményi ügyosztá-
lyában (VI. Teréz körút 56. sz. III. 17. ajtó) a
hivatalos órák aint megtekinthetők és a köz-
ponti tervtárban (VI. Teréz körút 56. földszint)
tiz koronáért beszerezhetők.Az ajánlatok legkésőbbben 1909. évi febr.
hó 17-én déli 12 óráig nyújtandók be alul-
írott igazgatóság építési és pályafontartási fő-
osztályában (Budapest, VI. Teréz körút 56.
sz. II. em. 10) Az ajánlatok egy korona, az
ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeg-
gel ellátva és lepecsételve a következő fel-
írással nyújtandók be:»Ajánlat a Nagyvárad állomáson létesítendő
mozdónyszin vasfödél szerkezetére.«Csak az összes munkákra tett ajánlatok
fognak figyelembe vétetni.Az ajánlat benyújtását megelőző napon,
vagyis 1909. évi február 16-án déli 12 óráig,
az ajánlati végösszegnek 5 százaléka teendő le
bánapénz gyanánt, a magy. kir. államvasutak
központi főpénztáránál, (Budapest, VI. András-
syt 75. sz.) akár készpénzben, akár állami leté-
tekre alkalmas értékpapirokban.A bánapénzről szóló letéjegy az ajánlat-
hoz nem csatolandó.Az értékpapírok a budapesti áru- és érték-
tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerint szá-
mítatnak, de névértéken felül nem vétetnek
számításba.Pósta útján beküldött ajánlatok és bánap-
pénzek térti vevénnyel adandók fel.A magy. kir. államvasutak előtt ismeretlen
ajánlattevők tartoznak szállító képességüket és
megbízhatóságukat azon kereskedelmi és ipar-
kamra bizonylatával igazolni, melyhez vállá-
tuk telepe szerint tartoznak.Olyan ajánlattevők, kik e pályázatra kiírt
munkák teljesítésére törvényes képesítésével
nem bírnak, kötelesek ajánlataikban ily képesi-
téssel bíró megbízottat megnevezni és annak
képesítését igazolni.

Az igazgatóság.

Nagyvárad város**VILLAMOS MŰVE**Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle****Wolfram lámpát**melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 4.50 kor.**
100 gyertyásé **7 kor. 50 fill.**

10 db. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,
tehát 5 százalék kartell áron alul.Mindennemű **izzólámpa különlegességek,** fény-
képes izzólámpák, ugyancsak **5** százalékkal
kartell áron alól kaphatók.**Csillárok,****izzólámpák**állandóan nagy választékban kapha-
tók a villamos telepen külön e
célra épített nagy← **csillár-raktárunkat** →
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk**villamos világítási**és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállí-
tását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.**Költségvetések ingyen.**

Telefon szám 514.

Főszereplő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Megvettük a Czillér Imre-féle

= rőfös- és szőnyegáru raktárt =

Rákóczi-ut 7. a. (Szt. István palota) hol az

ÁRUSITÁST!

e hó 27-én kezdjük meg.

Eladásra kerülnek az összes női ruhakelmék,
Blous és ruhaselymek, szőnyegek, függönyök,
vásznak, asztalneműek, ruhavásznak himzett bat-
tisztok mosóáruk, stb.

Tisztelettel

Dick Jakob és Társai.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutanyos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktár.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.